

**TIINA
MARTIKAINEN
RUUTI**

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekijä on saanut tukea Otavan Kirjasäätiöltä, Suomen Kirjailijaliitolta ja Taiteen edistämiskeskukselta.

© Tiina Martikainen ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-44220-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

*Jos otatte huostaanne nälkiintyneen
koiran ja teette siitä hyvinvoivan,
se ei pure teitä – siinä on pääasiallinen
ero koiran ja ihmisen välillä.*

– MARK TWAIN –

Prologi

Mira varoitti toistamiseen:

– Pysähdy tai päästän poliisikoiran!

Kohde jatkoi etenemistään.

Mira irrotti hihnan Ruutin kaulapannasta, piti siinä olevasta lenkistä tiukasti kiinni ja harkitsi vielä hetken. Sitten hän hengähti syvään ja hellitti otteensa.

Ruuti ampaisi matkaan ja Mira yritti pysytellä sen perässä. Pian hän näki, kuinka koira tavoitti juoksijan, pysäytti tämän pitkällä loikalla ja heittäytyi koko kehollaan tämän selkää vasten. Kun kiinniotettu makasi maassa ja koetti potkia, Ruuti nousi hänen selkänsä päälle ja viimeisteli työnsä iskemällä naskalihampaansa käteen, joka takoi sitä kylkeen. Tuskanhuudot kantoivat kauas.

Poliisikoira oli pysäyttänyt pakenijan, mutta ei ollut tehnyt häntä vaarattomaksi.

SUNNUNTAI

1.

Sammatti, Arveentie

kello 8.40

Kun rikosylikonstaapeli Mira Tulenheimo ajoi asfaltoitua Werlanderintietä ja ohitti Eeva Joenpellon talon, hän tiesi, että olisi kohta perillä. Hän kääntyi tienviitan opastamana vasemmalle. Vanhan koulun tienhaara ja parkkipaikka olivat heti Arveentien alkupäässä. Mira nousi autosta ja kartoitti nopeasti kulkureitit talolle. Hän valitsi kapean kinttupolun, joka lähti rakennuksen vasemmalta puolelta. Toinen mahdollisuus olisi ollut kiertää Arveentien kautta. Vaikka tummanvihreä, kookas koulurakennus sijaitsi rinteessä ja sen saattoi nähdä melko hyvin tieltä käsin, Mira ei ollut kiinnittänyt siihen ensinkään huomiota. Ehkä se johtui siitä, että 1968 lakkautettu Myllykylän koulu oli ollut pitkään tyhjillään.

Etupiha oli vanhoille kyläkouluille tyypillinen; lähes pelkkää hiekkakenttää. Pihan reunamilla sijaitsi varasto ja kolmiovinen ulkovessa, joka oli romahtamispisteessä. Itse päärakennus oli Miran mielestä kiehtova. Hän oli heti kiinnittänyt huomiota sen kahteen kuistiin sekä pieniin, puolikaaren muotoisiin ruutuikkunoihin.

Pääsisäänkäynti oli helppo erottaa korkeasta katonharjasta, suuremmasta kuistista ja kyltistä, jossa luki Rescue Nadia. Häly-

tyskeskukseen soittanut henkilö oli kertonut, että alueella oli lukuisia koiria sekä ulkotarhoissa että sisällä. Sen Mira oli jo tien-nytkin, sillä koirien haukunta kuului usein taajamaan saakka.

Kuistilla seisoj nainen, joka käyskenteli levottomasti edestakaisin. Mira lähti kävelemään hänen luokseen ja ohitti matkalla tarhan, jossa pienet koirat metelöivät ja pomppivat aitaverkkoa vasten. Mira tarkasteli kertaalleen vanhaa rakennusta, joka oli päässyt pahasti rapistumaan. Kuistien tolpat olivat vinossa, puiset terassilaudat irvistelivät ja paria kiviaskelmaa peitti paksu sammalkerros. Lautaverhoilun maalipinta irtoili vihreinä liuskoina, joita näkyi varisseen kivijalkaa reunustavien, lähes puolimetristen rikkaruohojen sekaan.

Kun Mira näki naisen läheltä, hän arvioi, että tämä oli muutama vuoden nuorempi kuin hän itse, ehkä parikymppinen. Nainen oli pukeutunut farkkushortseihin ja mustaan huppariin, jossa oli tassun kuvia.

Mira ojensi kätensä kaiteen yli. – Sinäkö soitit?

Nainen vastasi kevyesti kädenpuristukseen. – Niin. Olen Pilvi Mäki. Miten teillä kesti näin kauan?

Oli kulunut reilu varttitunti siitä, kun Mira oli hälytetty kotiaan, mutta hän ymmärsi, että Pilvin mielestä sekin oli ollut liikaa. Hän katsoi naista myötätuntoisesti. – Jouduit keskelle painajaista, mutta toimit oikein. Tehtävä siirtyy ambulanssille ja poliiseille tuota pikaa.

Pilvi ei näyttänyt vakuuttuneelta. – Ja koskahan se sitten tapahtuu? Soitin apua ainakin puoli tuntia sitten. Nainen pyyhkäisi poskille valuneet kyneleet hupparin hihaan.

Vaikka Mira oli vasta 26-vuotias, poliisin kokemusta oli sen verran, että hän tiesi, kuinka järkyttävää oli löytää kuollut ihminen. Verkkokalvon räpsäyttämä kuva tallentuisi ikävien muistojen kansioon, jota oli pakko selata, vaikka ei halunnutkaan.

Pilvi oli tolaltaan, mutta Miran oli pakko kiirehtiä. – Ei hätää... poliisi on nyt täällä. Huolehdi sinä koirista. Puhutaan kohta lisää. Mistä löydän vainajan... ja tunsitko hänet?

– Hän on Tuomas Alapuro, yhdistyksen varapuheenjohtaja. Pilvi osoitti kädellään rakennuksen pienempää kuistia ja neuvoi reitin. Sitten hän käännähti tien suuntaan. – Nyt se ambulanssi tulee... ja poliisiauto! Eihän mun tarvi olla mukana?

Mira pudisti päätään. – Sanotko heille, että ajavat tuonne ihan eteen. Menen edeltä.

Samalla kun Mira käveli seinänvierustaa pitkin, hän tasaili hengitystään ja valmistautui vainajan näkemiseen. Pitkä ruoho oli kostea ja kietoutui lenkkareihin, pilvet lupailivat uutta sadekuuroa.

Ovella Mira veti ylleen haalarin ja muut suojat, ja astui eteisen puolelle. Sisällä haisi maakellarille ja verelle. Mira vilkaisi ympärilleen ja arveli, että rakennus kärsi vielä kosteusvaurioistakin. Sitten hän keskittyi vainajaan.

Arviolta kolmekymppinen mies makasi leveän ja korkean portaikon alaosassa selällään. Kädet sojottivat sivuille ja toinen jalka oli luonnottomasti vartalon alla. Mira etsi miehen sydämen syketä, vaikka tiesikin eleen turhaksi.

Tarkasteltuaan hetken vainajaa hän yritti saada kokonaiskuvaa siitä, mitä oli tapahtunut.

Portaiden kiiltävät laudat olivat paksun maalikerroksen peitos- ja niiden välissä oli leveät raot. Laudat saattoivat olla liukkaita, varsinkin kun miehellä oli jalassaan vain ohuet sukat. Miehellä oli yllään polvien alapuolelle ulottuvat housut ja sammaleenvihreä t-paita. Asennon perusteella sai vaikutelman, että mies oli livennyt tai horjahtanut tämän epätavallisen jyrkän portaikon yläpäässä ja liukunut sitten jalat edellä alas kuin pulkkamäessä. Miehen selkäpuolelle oli täytynyt jäädä haavoja ja mustelmia, sillä kunkin portaan ulkokulmassa oli pellistä taivutettu terävä vahvike.

Miraa mietitytti ruhjeet ja veren paljous kasvoilla ja erityisesti kaulalla, jossa sitä oli tummanpunaisena peittona. Kasvoja kehystävä, hartioille ulottuva tumma tukka oli niin veren kyllästämä, että se näytti märältä. Miraa ravisutti hetkellinen pahoinvoinnin aalto, mutta hän pakotti itsensä terästäytymään. Miten mies oli oikein pudonnut?

Päättele keskeytyi, kun kuistin lattialankut narahtivat ja ensihoitaja astui sisään. – Onpa tullut ryminällä alas. Katson vitaalit.

– Tutki vain rauhassa. Käyn ulkona soittamassa.

Hoidettuaan pari puhelua Mira palasi ovensuuhun.

Ensihoitajalla oli käsissään tarvittavat välineet, mutta pienenä ihmisenä hän oli joutunut etsimään asentoa, jossa yletyisi parhaiten tutkimaan. – Joo, ei mitään... Kuollut kuin kivi, nainen totesi hetken kuluttua. – Onko hänet tunnistettu?

– Hän on Tuomas Alapuro, työkaveri löysi hänet. Kenttämiehet vahvistavat toki vielä henkilöllisyyden. Mira vilkaisi taakseen, koska pihalta alkoi kuulua kovaäänistä keskustelua. Ensiapartio oli ajanut talon eteen.

Hoitaja kohottautui ja ojensi Miralle juuri täyttämänsä lomakkeen. – Menen samalla ovenavauksella pois tieltä...

– Kiitos sinulle. Mira siirtyi hoitajan mukana kuistin edustalle ja katsoi, kun tämä nousi ambulanssiin. Kuski vetäisi auton sivuoven kiinni ja hypähti ratin taakse. Ensihoidon osuus oli tehty, ruumisauto tulisi myöhemmin.

Paikalle tullut partiomies seisahtui Miran eteen kädet puuskassa. – Kuulin just kenttäpäälliköltä, että kutsuit jo tekniikan paikalle?

– Kutsuin kyllä.

– Mitä *me* sitten täällä tehdään? Ei varmaan oteta näytteitä eikä valokuvia, vai mitä luulet?

– Niin luulen. Vältetään päällekkäistä työtä ja kontaminaatoriskiä. Odotetaan nyt vielä Niiloa, Mira sanoi. Hänen mielestään näytti vah-

vasti siltä, että vanhan koulun tiloissa alkaisi kohta vaativa rikostutkinta. – Ilmoitan heti, kun saadaan tieto tehtävän luonteesta.

Kun partiomiehet siirtyivät katsastamaan kroppaa ja tapahtumapaikkaa, Mira jäi odottamaan esimiestään, rikoskomisario Niilo Komsia. Tämä oli lähtenyt Lohjalta heti ilmoituksen saatuaan ja olisi pian perillä. Mira halusi päästä tarkastelemaan kroppaa yhdessä hänen kanssaan ja toivoi, että esimies olisi samaa mieltä siitä, ettei Tuomas Alapuron kuolema ollut onnettomuus. Oli niin tai näin, asia piti tutkia huolellisesti lääkärin toimesta.

Mira vilkaisi taivaalle. Tumma kuuropilvi roimi vettä, sadevesiputki alkoi liruttaa. Mira huokaisi. Heinäkuu oli ollut sateinen, mutta nyt kulkureiteillä lilluva vesi haittäisi kaiken lisäksi poliisin työtä ja tavaroiden kantamista.

Kun Mira käänsi katseensa takaisin pihamaalle, hän huomasi, että Niilo seisoj partioauton vieressä ja seurasi vilskettä. Mira viittoi miehelle: – Tänne päin!

Niilo tuli joutuisasti paikalle. – Kroppa on arvatenkin sisällä?
– Jep... Ensipartio tulee kohta ulos. Odotellaan hetki.

Mira tarkasteli esimiestään, joka oli tullut ilmeisen kiireellä. Niilo vaikutti äreältä. Mira ei voinut välttää ajatukselta, että tämä olisi kaikkein mieluiten mennyt laitokselle työhuoneeseensa, eihän rikospaikoilla käyminen komisariolle kuulunutkaan. Sitten Mira totesi, että mitäpä hän Niilon elämästä tiesi, tai muiden kuusi-kymppisten. Ehkä mies oli pingottunut, koska oli tullut äkkilähtö.

– Taisit olla autossa jo valmiiksi?

Niilo kopisteli kenkiään. – Uimahallilla kahvilla.

Mira tiesi miehen uintiharrastuksen. – Sait päivälle hyvän lähdön, mutta jatkosta ei voi sanoa samaa.

Niilo kiiruhti kuistin suojiin ja nyökkäsi. – Kuulin, että tapaus on vakava... siksi tulinkin paikan päälle. Mies alkoi pukeutua suojavaatetukseen.

Ensipartiomiiehet tulivat ovesta ulos. Toinen poistui päättään pudistellen autolle ja toinen kommentoi ohi mennessään: – Sanoon mun sanoneen, kaveri ei ole pelkästään pudonnut tai kaatunut. On siellä tapahtunut muutakin. Mies jäi kuulolle ja katsoi Miraa. – Hyvä, kun kutsuit tekniikan.

– Aivan. Niilo raapi niskaansa ja kurtisti Miralle kulmiaan. – Tekniikan kutsuminen oli kyllä aikamoista hätiköintiä.

– Kiitos teille. Lähtekää vaan... Mira nyökkäsi miehille ja ohjasi Niilon sisälle. – Sano sitten vasta, kun olet nähnyt itse.

Niilo astui Miran edellä eteisen puolelle ja ryhtyi katselemaan ympärilleen. Kun Niilo oli saanut käsityksen tapahtumapaikasta, hän luonnehti näkymää puistattavaksi ja myönsi, että kuolema oli tapahtunut erityisissä olosuhteissa. Sitten hän lähestyi vainajaa. – Katsotaanpas... kropalla lienee nimi?

– Hän on Tuomas Alapuro, työskenteli tässä koiratalossa.

Mira seurasi Niiloa, kun tämä kumartui ja tarkasteli vainajan päätä sekä rintakehää keskittyneesti, koskematta kuitenkaan käsin.

Sitten Mira rikkoi hiljaisuuden: – Tuleeko mieleen, että korvaan ja kaulaan on voinut osua jokin muu kuin askelman reuna?

– Tuleehan tässä mieleen monenmoista, mutta katsotaan nyt faktat ensin.

– Kaikki tuo veri on tullut kaulasta.

– Eihän kukaan ole vielä tutkinut edes takaraivoa, Niilo virkkoi ja kohottautui ylös.

– Mielenkiinnolla kyllä odotan, mitä oikeuslääkäri sanoo, Mira totesi mietteläänä ja huomasi toisen partion tulleen. – Menään tuonne syrjemmälle.

– Oikeuslääkäri? Hemmetti sinun kanssasi...

– Terveyskeskuslääkäri ei päässyt tulemaan, mutta Salokangas oli onneksi käytettävissä. Onhan tässä nyt selkeä rikosepäily. Ku-

ten tiedät, on myös oikeuslääkäriin etu, että hän näkee vainajan verekseltään.

– Jaa. Siis joku koirahoitolako tämä on? Niilo kysyi, kun he olivat siirtyneet kauemmas tapahtumapaikalta. – Joka puolella eläimiä!

– Ne ovat rescuekoiria. Tämä yhdistys, Nadia, tuo Suomeen kulkukoiria ja hankkii niille koteja.

– Melko kyseenalaista toimintaa. Eikös kulkukoiriin koskeminen kielletä seuramatkoillakin, Niilo tuhahti ja palasi sitten uhuriin: – Voihan se olla, ettei mies omia aikojaan kaatunut, mutta en lähtisi vielä siihen.

– Olen varma, että häntä on lyöty.

– Miten niin varma? Niilo katsoi Miraa punniten. – Lyödessä verta yleensä roiskuu. Huomasitko, että seinillä ja portaissa sitä oli harvalti.

– Ruhjeiden ja asennon perusteella. Vainajalla on sellainen ilmekin... kuin olisi tullut yllätetyksi ja yrittänyt väistää.

– Miten sinä sen ilmeen veren seasta näit? Niilo naurahti ja siiveli päälakeaan. – Kyllä te nuoret olette joskus mainioita.

Miraa harmitti Niilon asenne. Hän katsoi Niiloa haastavasti ja viittasi oven suuntaan. – Tuomas Alapuro on voinut maata tuolla pitkään. Jos nyt ajatellaan, että tämä on kuolemantuottamus, tekijällä on jo etumatkaa. Hän ei ole varmasti lähimaillakaan. Pitäisi ryhtyä toimeen.

– Edetäänpäs nyt asia kerrallaan. Ei säntäillä ennen kuin tiedetään, onko tämä ylipäätään rikospuolen keissi, Niilo totesi kiviä ja alkoi vilkuilla ympärilleen. – Oliko täällä muita kuin tuo nuori nainen, kun saavuit paikalle?

– Ei ollut. Pilvi Mäki tuli etuajassa koiria ruokkimaan, Mira kertoi ujuttaessaan puhelinta housujen taskusta.

– Entä kaikki muut?

Mira pyyhkäisi kännykän näyttöä. – Ne, jotka eivät ole saaneet tietoa, tulevat kymmeneen mennessä... eli ihan pian. Joillekin Pilvi on jo soittanutkin.

– Pilvi siis löysi ruumiin?

– Niin. Kävin hänen kanssaan läpi akuuteimmat. Kuinka hän oli huomannut ruumiin, tilannut ambulanssin ja kokeillut pulsia. Jututan häntä kohta lisää.

– Paikan vetäjää pitää kuulla viimeistään iltapäivällä.

Mira nyökkäsi ja jatkoi:

– Sitten on järjestettävä sulut tuonne Werlanderintielle ennen kuin tekniikan revohka tulee. Kenttäjohdossa on Teemu Saari, ja hän alkoi heti hälytyksen tultua delegoida tehtäviä autosta käsin. Voi olla liikaa toivottu, että löytyisi silminnäkiä. Joku on menossa kirjaamaan Pilviltä koirahoitajien yhteystietoja, heitä kaikkia pitää puhuttaa.

– Yksi kerrallaan, Niilo nyökkäsi. – Ja sisälle päästetään vain ne, joita ilman koirat ei hoidu. Ei luulisi montaa työntekijää tarvittavan.

Mira naurahti. – Tällaisissa paikoissa on yleensä parikinkymmentä hoitajaa eri vuoroissa.

Niilo pudisteli päätään. – Vai niin, hoitajia per potilas, enemmän kuin HUSissa.

– Tuosta kropasta... Mira tunsu itsensä kiihtyneeksi. – Missä tapahtumaketju mahtoi alkaa? Kohtasiko Tuomas surmaajansa portaikon yläpäässä ja suistui sitten alas, vai oliko hänet kolkattu siinä alhaalla?

– Nytkö sinä puhut jo surmaajasta? Niilo rypisti otsaansa.

– Pitää meillä olla suunnitelma senkin varalle, Mira yritti sanoa ystävällisesti, vaikka esimiehen jarruttelu alkoi pikkuhiljaa tympiä häntä.

2.

Mira katseli koottavissa, suurissa terästarhoissa olevia koiria. Pilvi kuljeskeli aitauksesta toiseen ja yritti saada haukkuvat yksilöt hiljenemään. Mira olisi halunnut noutaa Ruutin kotoa, mutta oli parasta pitkittää koirien kohtaamista vielä tovi, jotta tutkijat saisivat parhaan mahdollisen työrauhan.

– Millä aikataululla se tekniikka nyt sitten tulee? Niilo kysyi korvasyrjänsä sipaisten.

– Tuli viestiä motarilta. Ovat Muijalan liittymän kohdalla, ja Salokangas paahtaa perässä.

– Vaikka oikeuslääkärin tarpeellisuutta ei vielä tiedetäkään? Noh... yleensä sen miehen saa kiiruhtamaan vain selkeä kuolemantuottamus.

– Niinkö?

Mira siirtyi lähemmäksi etummaista tarhaa, vaikka meteli vähän yltyikin, ja viittoi Pilvin luokseen. – Eihän sinulla ole enää hätää? Toimit aiemmin ihan oikein, kun hälytit apua ja selvitit tilanteen neuvokkaasti. Haluaisin jutella tästä paikasta ja aamun tapahtumista. Jaksatko?

Pilvi nyökkäsi ja aloitti saman tien: – Tuomas Alapuro oli yksi meidän yhdistyksen vetäjistä, hallituksen varapuheenjohtaja.

– Entä sinä? Niilo kysyi vierestä.

– Olen täällä yhdyskuntapalvelussa kolmatta kuukautta.

– Ja koirien parissa teette töitä?

Pilvi nyökkäsi rakennuksen suuntaan. – Täällä toimii Rescue-yhdistys Nadia, joka tuo koiria Baltian maista. Töitä tehdään paljon, mutta ilman palkkaa... tämä on vapaaehtoistyötä.

– Ahaa. En tiennyt mitään tällaisesta, vaikka Lohjalla asun, Niilo kommentoi. – Kertoisitko minullekin, kuinka löysit Tuomaksen?

Pilvi syytti tupakan tärisevin sormin. – Tulin töihin seitsemältä. Heräsin aikaisin ja tiesin, että koirat odottelivat jo ruokaa.

– Aivan. Milloin huomasi, mitä oli tapahtunut?

– Kun tulin, koirat haukkuivat ja olivat levottomia. Tajusin heti, että jokin oli pielessä. Että joku ulkopuolinen oli käynyt täällä tai jotain vastaavaa. Kävin takapihalla ja tässä edessä tsekkaamassa, miten aitauksissa olevat koirat voivat. Sitten menin sisälle pääovesta ja tarkistin, että sisällä olevat koirat olivat kunnossa. Pilvi viittasi isompaan kuistiin.

– Selvä... ja sitten? Mira joudutti ja vilkaisi viereen tullutta järjestyspoliisin kenttäjohtajaa, Teemua, joka nyökkäili kärsimättömänä.

– Tuun just siihen... ensin mun täytyy kertoa tästä talosta. Täähän on vanha koulu. Yläkerrassa on entiset maikkojen asunnot, jotka toimii nykyään yhdistyksen toimistona. Sinne pääsee, kun menee sisään pienemmältä kuistilta ja nousee ylös eteisessä olevia portaita pitkin. Siitähän Tuomas löytyi, Pilvi selitti ja veti henkeä. – Mutta on toinenkin reitti. Yläkertaan pääsee kiipeämään kapeita portaita pitkin yhdestä luokkahuoneesta. Se on vähän kuin salakäytävä. Meidän toiminnanjohtaja, Santeri Paajala, kertoi että tästä opettajien kulkureitistä ei tiennyt monikaan opilas.

Mira kuunteli kiinnostuneena. – Miten se liittyy Tuomaksen löytymiseen?

– Selitän just. Kun olin ruokkinut koirat, nousin luokkahuoneen kautta yläkertaan ja menin Tuomaksen koneelle tekemään kuiva-muonatilausta. Jossain välissä lähdin tupakalle. Meillä on rööki-paikka pikkukuistilla...

– Ja nopeimmin pääsit alas, kun tulit eteisportaikon kautta, Mira täydensi, kun huomasi Pilvin nieleskelevän. – Mitä sitten tapahtui?

– Huomasin tietty heti ylhäältä käsin Tuomaksen. Hän makasi ihan liikkumatta. Mulla löi jonkin aikaa tyhjää, mutta sitten älysin soittaa ambulanssin. Ne pyysi tarkistamaan, oliko hän kuollut. Sit vaan tein, mitä ne käski. Ei tarvinnut elvyttää.

Niilo yritti näyttää myötätuntoiselta mutta oli liian kärsimätön onnistuakseen siinä uskottavasti. – Hyvin toimittu.

Mira puristi Pilviä nopeasti käsivarresta. – Kiitos kun jaksoit kertoa.

– Joo.

– Oletko varma, ettei täällä ollut ketään muuta? Mira kysyi. Hän huomasi, että Pilvi vapisi. Vanha kummituskartano, jonka eteisessä makasi vainaja, puistatti siviilejä jo lähtökohtaisesti.

– Joo.

– Et nähnyt mitään esineitä tai tavaroita siinä portailla?

Pilvi pudisti päätään. – En.

– Entä sitten illalla. Kuka mahtoi lähteä viimeisenä? Niilo kysyi ja hieroi leukaansa.

– Koirat käytetään lenkillä viimeisen kerran ysiltä. Se on mun homma mutta välillä Tuomas tuli auttamaan. Eilen illalla tehtiin iltatoimet yhdessä, ja sitten hän meni toimistoon.

– Ja oli siellä yksin?

– En osaa sanoa, olin silloin taaimmaisessa aitauksessa. Mutta kun lähdin kotiin, tuonne Werlanderintien varteen pysähtyi joku auto.

– Mihin aikaan tämä oli? Niilo kysyi.
– Varmaan jotain varttia yli yhdeksän.
– Millainen auto? Mira vinkkasi kenttäjohtaja Teemu Saaren lähemmäksi. Tämä oli siirtynyt jututtamaan muita järjestyspoliiseja.
– Ei aavistustakaan, koska ei ollut syytä katsoa tarkemmin.
Olin kääntymässä Samatkan taajaman suuntaan, kun auto tuli Myllykylästä päin ja ajoi tien sivuun.

– Tuntuuko sinusta, että kuljettaja tähyili tänne? Mira huomasi naisen epävarmuuden.

– En osaa sanoa. Mulla oli täysi työ pelata rikkinäisen kaasupolkimen kanssa.

Mira kuunteli mielteliäänä ja putsaili kenkiään. – Osaatko sanoa, kuinka monen piti tulla tänään töihin?

– Seitsemän tai kahdeksan, sanoi Pilvi hetken laskeskeltuaan.
– Oon tosiaan ollut täällä vasta kolme kuukautta, en tunne porukkaa ja niiden kulkemisia. Meillä on osa-aikaisia koirahoitajia, jotka eivät edes käy joka päivä. Tai siis... kaikilla on lyhyitä vuoroja ja me ollaan eri aikoina. Toiset aamu- ja toiset iltapäivällä, kukin jaksamisensa mukaan.

– Selvä.

Teemu muistutti olemassaolostaan yskähtämällä kuuluvasti. Mies oli kuunnellut keskustelua päivittääkseen tietojaan, sillä hän oli seurannut tapahtumia vain autosta käsin, tietokoneruudun kautta ja puhelimitse. – Pääsin tosiaan vasta nyt paikan päälle...

Mira huomioi miehen ja vapautti Pilvin koiria hoitamaan. Tarihalle näkyi tulleen toinenkin nuori nainen. Niilo huikkasi Pilville, että paikalla tulisi olla vähintään kaksi hoitajaa, jotta koirat eivät häiritsisi poliisin työtä.

– Haluat varmaan tietää, missä mennään? Mira sanoi Teemulle.

– Ehdin nähdä vainajan vain vilaukselta, kun tekniikka tuli, Teemu puuskahti saatuaan puheenvuoron. – Sain tietoa partio-

autoon ihan kiitettävästi, mutta kerro vielä speksit.

Mira kuvaili paikan ja ruumiin. Sitten hän kertoi, keitä oli paikalla ja millaisiin toimiin oli ryhdytty.

– Kiitos. Teemu esitti muutamia tarkentavia kysymyksiä ja sulki sitten ritsivihkonsa.

– Saitko vainajan taustatiedot? Mira kysyi.

– Jep, hän on 34-vuotias Tuomas Alapuro. Vaimon nimi on Viveka, lapsia ei ole. Pariskunnan kotitalo on Lohjan suunnalla, Karkalintiellä. Tuomas oli tämän rescueyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtaja. Epäilette siis henkirikosta?

– Moni asia viittaa siihen, Mira nyökkäsi. – Tekniikka tutkii jo paikkaa, jossa Alapuro kuoli. Odotellaan vielä oikeuslääkäriin kommentteja, mutta olen sitä mieltä, että tämä kääntyy pian rikospaikkatutkinnaksi. Lähdettekö viemään suruviestiä leskelle?

Teemu nyökkäsi. – Joo, asia on jo hoidossa. Sitten hän muuttui kiireisen näköiseksi ja viittoi vanhempaa konstaapelia tulemaan luokseen.

Mira kääntyi Niilon puoleen: – Eipä tässä muuta ennen oikeuslääkäreitä ja teknisen rikostutkinnan käynnistämistä. Tutkin tontin Ruutin kanssa sitten, kun he ovat lopettaneet.

– Hyvä idea. Me voisimme vilkaista sisätiloja. Tuomas Alapuron matkapuhelin puuttuu. Varmistetaan, ettei se ole toimistossa.

He siirtyivät rakennuksen pääsisäänkäynnille ja astuivat valkoisista pariovista sisään. Mira laski automaattisesti, että ovesa oli 28 pientä ikkunaruuua, joista seitsemän oli rikki. Olipa ollut uskalias ovalinta rakennukseen, jossa oli vilissyt päivittäin kymmeniä koululaisia.

Toisten pariovien ja vessojen jälkeen tultiin avaraan, pitkänomaiseen eteiseen. Niilo hieraisi nenäänsä, kun sisältä tulvahti märän koiran, hiekan ja nurmikon hajuja. Lattialle oli levitetty muovimaton paloja, mutta sieltä täältä pilkisteli esiin samaa, rus-

keaksi maalattua lankkulattiaa, jota oli pienen kuistin eteistiloissa. Mira ihaili seiniin kiinnitettyjä, veistoksellisia naulakoita, jotka olivat selvästi olleet paikoillaan koko sen ajan, kun rakennus oli ollut olemassa. Koulu oli ollut upea niin sisältä kuin ulkoa, ja oli sitä vieläkin.

Pilvi tuli mukaan, kun he suuntasivat kohti vanhoja luokkahuoneita, jotka oli otettu uusiokäyttöön. Nainen näytti kaksi avaraa, korkeaa huonetta, jumppasalin sekä muutaman pienemmän huoneen. Vaikka tilat olivat nykyään eläinten käytössä, Mira näki sielunsa silmin vanhan rakennuksen tämän kaiken päälle kasatun alta, eikä voinut kuin ihastella. Koirille rakennetut tilat olivat tilapäisiä ja keskeneräisiä, mutta asianmukaisia. Nurkkauksia, sohvia, petejä, mattoja ja ruokailupisteitä. Huoneiden korkeat, vaaleanvihreät pönttöuunit, joita oli pareittain, saivat huoneet lämpimiksi talvellakin.

Eri kokoisia koiria oli kussakin huoneessa noin kymmenkunta. Pilvi katsoi jokaista eläintä vuorollaan ja rauhoittavasti puhellen, mutta sormi varoittavasti pystyssä. Levottomimmat hän oli jo ehdinyt siirtää häkkeihin mutta työ oli selvästi vielä kesken. Mira oli huomaavinaan muutaman puhdasrotuisen, ehkä aikanaan rekisteröidyn koiran, mutta suurin osa oli sekarotuisia. Yhtä kaikki suomalaisia lajinsa edustajia jokainen, hän ajatteli ja vilkaisi Niiloa, joka oli jättäytynyt ovensuuhun.

– Meidän toiminta tähtää siihen, että jokaiselle koiralle saadaan pysyvä koti mahdollisimman pian, mutta monesti ne järkkäävät ensin sijoitusperheisiin. Häkkisäilytys on tilapäistä ja koskee vain muutamaa koiraa. Pilvi teki laajan kaaren kädellään. – Hienoahan se olisi, jos niillä olisi koti valmiina, kun tulevat Suomeen.

Mira nyökkäili. – Niin, koira ei ole mikään häkkieläin.

– Mikä eläin on häkkieläin? Pilvi närkästyi ja katsoi vinosti.

Mira tunsu itsensä typeräksi. – Aivan... olet ihan oikeassa.

– Me pyritään ulkoilemaan mahdollisimman paljon ja pitämään kotia odottelevat koirat isoissa ulkoaitauksissa. Paikallaan kyhjäkövä eläin on stressaantunut mielekkään tekemisen puutteessa. Eihän aitauskaan mikään ihanne ole, Pilvi jatkoi samaan hengenveetoon. – Puhumattakaan häkistä, jossa eläin pysyy hengissä mutta voi huonosti.

– Niinhän se on, Mira totesi hajamielisenä ja käveli synkän ruskeaksi maalattuun luokkahuoneeseen, jonka päätteli olevan toimistotilojen alapuolella, pienemmän kuistin takana. – Missä se opettajien salareitti on, josta puhuit?

Pilvi nyökäytti päätään ja käveli luokkahuoneen ikkunattomalle seinustalle. Sitten hän avasi kapean oven, joka oli samanlainen kuin muiden huoneiden tarvikekomeroitten ovet. – Tässä.

– Kiitti, Mira sanoi.

Niilo kurkisti ovesta sisään ja aivasti. Hän ryhtyi kaivamaan nenäliinaa taskusta. – Tutkitaan tämä myöhemmin. Nyt ei ole aikaa, pitää joutua takaisin ruumiin löytöpaikalle. Oikeuslääkäri on varmaan jo tullut.

– Ajatteletko, että tapahtumien kulku olisi jo selvillä?

– Ei luulisi, mutta ainahan sitä saa toivoa. Niilo käännähti kannoillaan ja suuntasi ripeään tahtiin kohti ulko-ovia.

– Me tullaan uudelleen joskus iltapäivällä, Mira hymähti Pilville. – Käydään sitten tuolla ylhäällä. Sinne ei saa nyt mennä.

Pikkukuistilla oikeuslääkäri Eliel Salokangas oli juuri lopettanut työnsä ja kohottautui. Tekniikan Pasi Olkinuora katseli poliisien saapumista portaikon ylätasanteelta, hän oli jo apulaisensa kanssa valokuvannut ja kirjannut kaiken.

Niilo nyökäytti päätään Salokankaalle. – No, miltä näyttää?

3.

Rescue Nadia

kello 11.20

Oikeuslääkäri Salokangas nousi ja riisui lateksikäsineensä. – Tein vasta alustavan ulkotarkastuksen. Hän on mennyt manan majoille jo eilisen puolella. Kroppa on jäähtynyt ja lihakset ovat jäykät.

– Mitä arvelet, montako tuntia kuolemasta on? Niilo kysyi.

– Tässä vaiheessa sanoisin, että kymmenen, parin tunnin heitolla.

Niilo näytti sulattelevan kuulemaansa. – Mikä voisi olla kuolin-syy? Kovasti jo Miran kanssa pyöriteltiin eri vaihtoehtoja.

Salokangas pudisti päätään. – En mielelläni veikkaile. Katsokaa itse. Jos korvasta tulee verta, se viittaa yleensä kallonmurtumaan. Kaulassa on laajamittaiset ruhjeet. On selvitettävä, mistä ne ovat aiheutuneet ja onko niillä syy-yhteyttä hengenlähttöön.

– Ainakin hän on kaatunut, kolauttanut päänsä portaaseen ja sen seurauksena on tullut kallonsisäinen verenvuoto... eikö niin? Mira johdatteli.

– Esittääkös neiti rikosylikonstaapeli, että mies olisi kaatunut omia aikojaan? Eliel Salokangas hymähti ja oikoi selkäänsä. – Kuulepas, ei teitä huvin vuoksi tänne juoksutettu, kyllä tämä rikospoliisin heiniä on. Kuten sanoin, kaulan ruhjeet viittaavat ihan muuhun kuin omia aikoja kaatuiluun.

Mira nosti leukaansa. Neidittely otti päähän. – Sitä juuri tarkoitin... Minähän sinut kutsuin. Huomasitko jälkiä kamppailusta? Kun muutenkin totesit jo parilla vilkaisulla, että tämä on henkirikos eikä onnettomuus...

Mira olisi halunnut vetää töykeät sanansa takaisin, koska oli miehen kanssa täsmälleen samaa mieltä. Häntä alkoi harmittaa, että oikeuslääkärin läsnäolo oli saanut hänet sopertelemaan.

– Tsot tsot, tämä on minun ammattini. Sitten Salokangas huokaisi työlääntyneenä ja kääntyi tekniikan Pasi Olkinuoran puoleen. – Voitko selittää...

Olkinuora laskeutui muutaman askeleen alemmaksi ja rykäisi:

– Sen verran jo ehdittiin... Varsinaisia merkkejä kamppailusta ei tunnu olevan. Moni asia viittaa siihen, että Alapuro menehtyi tässä portaiden alapäässä, mutta sitä ennen tuolla ylempänä tapahtui jotakin. Portaikon puolivälissä ja alhaalla on eniten verijälkiä. Mies on saanut kunnan tällin, jonka seurauksena hän horjahti ja liukui alas.

– Niin että tämä olisi kuin olisikin henkirikos... Niilo punta-roi.

Salokangas pudisteli kevyesti päätään. – Mikään ei ole varmaa ennen kuin se on varmaa, mutta kaikki on mahdollista aina tasta murhaan.

Mira katseli uhria mietteliäänä ja nielaisi neidittelystä tulleen pahan mielen. Koska Niilokin oli jo veikkaillut henkirikoksen mahdollisuutta, hän sanoi vielä kertaalleen: – Jos totta puhutaan, niin henkirikos tuli mieleeni heti ensimmäisenä. Onhan tämä minunkin ammattini.

– Aivan, tekniikan Olkinuora hymähti.

Mira huokaisi. – Tekijä oli siis joku, joka oli toimistotiloissa jo valmiiksi tai sitten ihan random, joka tuli ulko-ovesta eteiseen, lähti nousemaan portaita ja kohtasi Tuomaksen puolivälissä.